

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญต่อการทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นจริงขึ้นมาได้ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายเร่งปรับแนวคิด และวิธีการ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่หลากหลายในโลกยุคข่าวสารและเทคโนโลยี เพื่อหวังความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าของการศึกษาไทย ซึ่งจะส่งผลให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามความมุ่งหมายการจัดการศึกษา ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข” ผู้ที่มีภารกิจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความจำเป็นจะต้องรู้และเข้าใจ แนวการจัดการศึกษา หมวด 4 มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ดังนั้นแนวการจัดการเรียนการสอนจะต้อง “ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” สาระของการเรียน จะต้องเน้นเรื่องอะไรบ้างในแต่ละระดับ และกระบวนการเรียนรู้ควรดำเนินการอย่างไร วิธีการ ประเมินผลควรทำอย่างไร หลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐานกับหลักสูตรท้องถิ่น ประสานสอดคล้องกันอย่างไร ครูผู้สอนจำเป็นต้องคิดวิเคราะห์ และเลือกจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

อย่างไรก็ดี “การเรียนรู้” อันเกิดจากการศึกษาในระบบเพียงประการเดียวนั้นคงไม่สามารถ ทำให้ผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการศึกษาได้ ด้วยเหตุดังกล่าวในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 8 จึงได้กำหนดให้ทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) และมาตรา 9 กำหนดไว้ว่า กระบวนการ จัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น เพื่อนำ “ทรัพยากร” ที่มีอยู่ทั้งสถานที่ บุคลากร และงบประมาณมาเพื่อให้บริการประชาชน ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยรัฐให้การสนับสนุนดังที่กำหนดไว้ใน มาตรา 25 ซึ่งได้บัญญัติไว้

ว่า"รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ"

นอกจากนี้ได้มีหลายหน่วยงานที่กล่าวถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเอง ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เป็นจุดเน้นหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน อาทิ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรฐาน การศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังมี รายละเอียดดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ได้กำหนด แนวการจัดการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ในแง่ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ในหมวด 4 ตาม มาตรา 24 "การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ให้การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (บริษัท สำนักพิมพ์เดอะบุคส์ จำกัด, 2545 : 13-14)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : 4-9) ได้กำหนด อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ โดยให้คนไทยมีคุณลักษณะ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถใช้แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ครุเตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสาน ความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 10-13) ได้กำหนดมาตรฐานในการนำแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ดังนี้

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กำหนดให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 14 “สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ตัวบ่งชี้ที่ 14.7 กำหนดให้ “มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน” มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตัวบ่งชี้ที่ 16.5 “มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา”

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษาสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวบ่งชี้ 17.1 “มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น” และตัวบ่งชี้ที่ 17.2 กำหนดว่า “สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ.2549 – 2553) มาตรฐานที่ 6 “ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง” ซึ่งได้ให้ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และตัวบ่งชี้ที่ 6.3 ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2548 : 8)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544 : 3-23) ได้กล่าวถึงแหล่งการเรียนรู้ไว้ในส่วนของความนำว่า กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล และได้กล่าวรายละเอียดของแหล่งการเรียนรู้ไว้ในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและ

ผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้
 ขึ้นเองหรือนำสื่อต่างๆที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณ
 ในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น
 สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อ หรือห้องสมุด
 ของสถานศึกษา

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้ง
 สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า
 น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการ
 แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้
 เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545
 มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน
 คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 ต่างมีความสอดคล้องกันในเรื่องของการให้ความสำคัญกับแหล่งการเรียนรู้ ในฐานะที่จะเป็น
 เครื่องมือนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นสถานศึกษาและชุมชน
 จำเป็นต้องเห็นความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษา
 สามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร มาตรฐานการประกันคุณภาพ
 ภายในของสถานศึกษา และสามารถรองรับการประเมินมาตรฐานคุณภาพภายนอกของสำนักงาน
 รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในโอกาสต่อไป

จากความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนกลุ่มสาระ
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในสาระประวัติศาสตร์ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเรียน
 เนื่องจากเป็นสาระที่มีเนื้อหามาก เรียนรู้แบบท่องจำ นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้นการจัดการเรียน
 การสอนจะยึดรูปแบบเดิม ๆ ย่อมยากที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ทาง
 ประวัติศาสตร์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้
 ในชุมชน ด้วยวิธีการประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้
 โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และ
 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน อันจะเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
 การจัดการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

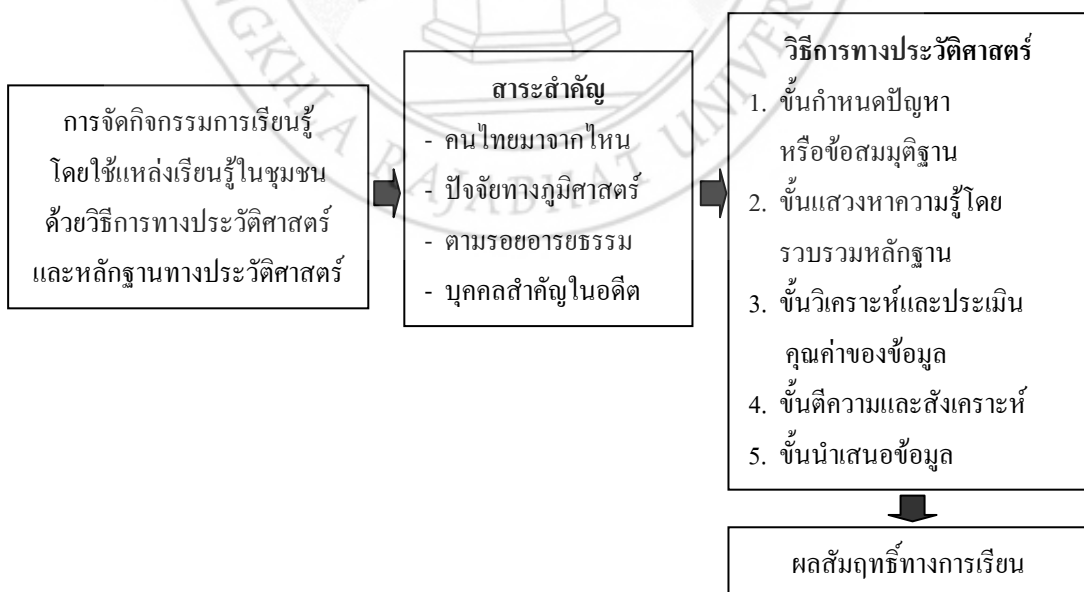
การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำมาพัฒนาและสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีรายละเอียดของกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การวิจัยกำหนดสมมุติฐานไว้ดังนี้

นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งให้ความสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. นักเรียนสามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ช่วยในการวิเคราะห์ ประเมินคุณค่าและตีความหลักฐานที่ค้นพบหรือเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนน่าเชื่อถือ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย และเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย
2. ครูสามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

จากการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสามบ่อวิทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 31101) สาระประวัติศาสตร์ การวิจัยนี้จึงออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. เนื้อหาในการศึกษา

- 1.1 วิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย
- 1.3 ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐาน
- 1.4 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักร โบราณในดินแดนประเทศไทยก่อนสมัยสุโขทัย
- 1.5 ผลงานบุคคลสำคัญในประเทศที่มีผลกระทบต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ชาติไทย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสามบ่อวิทยา อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2551 จำนวน 149 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสามบ่อวิทยา อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2551 จำนวน 35 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ใช้เวลาในการวิจัยทั้งหมด 20 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยเป็นครูสอนเองในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 31101)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส31101) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในจังหวัดสงขลา หมายถึง สถานที่และบุคคลในจังหวัดสงขลา ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ และสัมผัสประสบการณ์ตรง โดยความรู้ทักษะและเจตคติ ที่ผู้เรียนได้รับนั้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเรียนรู้จากสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองสงขลา

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกห้องเรียน ได้ลงสัมผัส และศึกษาเรียนรู้ความรู้ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ สังคม ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างประสบการณ์ตรงต่อการดำรงชีวิต ได้เรียนรู้และค้นพบข้อความรู้ที่นอกเหนือจากในหนังสือและตำราเรียน ในขณะที่เดียวกันผู้สอนก็มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับผู้เรียนด้วย เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ได้ฝึกความคิดและจินตนาการที่หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545

3. **วิธีการสอนแบบศึกษานอกสถานที่** หมายถึง การศึกษานอกสถานที่ที่เรียนปกติ เรียนรู้จากสถานที่ สิ่งมีชีวิต รวมถึงวัตถุสิ่งของทุกอย่างที่อยู่ภายนอกสถานศึกษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงในสภาพจริงที่ปรากฏอยู่ในชุมชนและท้องถิ่นของตน

4. **วิธีการทางประวัติศาสตร์** หมายถึง การค้นหาความจริงทางประวัติศาสตร์ซึ่งนักประวัติศาสตร์ใช้ในการค้นหาคำตอบโดยกำหนดเป็นขั้นตอนดังนี้

4.1 กำหนดปัญหาที่ต้องการศึกษา ใช้การสังเกตของผู้เรียนผู้สอนร่วมกัน เพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดปัญหา หลังจากนั้นจึงดำเนินการศึกษาขอบเขตและแนวทางของปัญหา

4.2 แสวงหาความรู้โดยรวบรวมหลักฐานที่มีมนุษย์ในอดีตได้ทิ้งร่องรอยไว้ ผู้สอนต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนสามารถจะแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ อาจจะกำหนดให้ในรูปของการบอกบรรณานุกรมหรือหนังสืออ้างอิง

4.3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าของข้อมูล พิจารณาเปรียบเทียบหลักฐานที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงเดียวกัน ตรวจสอบข้อผิดพลาดของหลักฐานที่มีใช้หลักฐานชั้นต้น โดยใช้หลักวิชาการสาขาต่าง ๆ มาช่วยในการวิเคราะห์ประเมินคุณค่า

4.4 ตีความและสังเคราะห์ เป็นขั้นนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์มาตีความและสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ โดยการนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นประกอบ

4.5 นำเสนอข้อมูล เป็นนำเสนอความรู้และแนวคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วต่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล มีหลักฐานอ้างอิง

5. **หลักฐานทางประวัติศาสตร์** หมายถึง ร่องรอยการกระทำ การพูด การเขียน การประดิษฐ์ การดำรงชีวิต ความรู้สึกนึกคิด และธรรมเนียมของมนุษย์ในอดีตที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

6. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสามบ่อวิทยา อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 35 คน

7. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 31101)** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ คนไทยมาจากไหน ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ตามรอยอารยธรรมและบุคคลสำคัญในอดีต